

Επιπτώσεις των εξελίξεων στη Συρία για την ενέργεια

Description

Χαράλαμπος Έλληνας*

Οι εξελίξεις στη Συρία υπήρξαν ραγδαίες και βαρυσήμαντες. Ο Άχμαντ αλ Σαράα, ο ηγέτης της ομάδας Χαγιάτ Ταχρίρ αλ Σαμ (HTS) που ανέτρεψε τον Άσσαντ την περασμένη Κυριακή, έχει ήδη εγκαταστήσει μια προσωρινή κυβέρνηση στη Δαμασκό. Παρά τις υποσχέσεις για συμμετοχικότητα και ανοχή άλλων εθνοτήτων και θρησκειών, είναι πολύ νωρίς για να πούμε ποια θα είναι η κατεύθυνση της εξέλιξης της Συρίας που θα προκύψει από αυτή τη διαδικασία.

Ποιος είναι όμως ο αντίκτυπος αυτών των εξελίξεων στις τιμές της ενέργειας παγκοσμίως, καθώς και στην περιφερειακή και εγχώρια ενέργεια; Μέχρι στιγμής, τα γεγονότα στη Συρία δεν έχουν επηρεάσει ιδιαίτερα τις παγκόσμιες τιμές του πετρελαίου και του φυσικού αερίου και, υπό την προϋπόθεση ότι η αναπόφευκτη αστάθεια δεν θα ξεφύγει από τον έλεγχο, οι όποιες μελλοντικές επιπτώσεις θα παραμείνουν στο ελάχιστο. Η Συρία δεν είναι εξαγωγέας πετρελαίου και φυσικού αερίου και οι περιφερειακές ενεργειακές διαδρομές δεν περιλαμβάνουν τη χώρα.

Το 2011, πριν από τις κυρώσεις, η Συρία παρήγαγε 383.000 βαρέλια/ημέρα και 8,7 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα (bcm) φυσικού αερίου. Μέρος αυτής της ποσότητας εξάγονταν. Οι εξαγωγές πετρελαίου αντιπροσώπευαν περίπου το ένα τέταρτο των κυβερνητικών εσόδων το 2010. Αλλά 13 χρόνια πολέμου αποδεκάτισαν τον τομέα, καθιστώντας τη χώρα εξαρτημένη από το Ιράν για τον εφοδιασμό της με πετρέλαιο.

Σύμφωνα με τη Στατιστική Επισκόπηση της Παγκόσμιας Ενέργειας, που δημοσιεύθηκε από το Ινστιτούτο Ενέργειας, μέχρι το 2023 η εγχώρια παραγωγή πετρελαίου της Συρίας περιοριζόταν σε 40.000 βαρέλια την ημέρα και του φυσικού αερίου σε περίπου 3 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα.

Μικρές ποσότητες, αλλά σημαντικές σε μια, φτωχή, χώρα. Η ανοικοδόμηση της Συρίας θα είναι ένα τεράστιο έργο και η ενέργεια θα είναι το κλειδί.

Ως εκ τούτου, ο έλεγχος αυτών των πόρων θα μπορούσε να γίνει πηγή συγκρούσεων, ιδίως εάν, όπως αναμένεται, το Ιράν σταματήσει να προμηθεύει τη Συρία με πετρέλαιο, κάτι που θα απειλούσε την ενεργειακή ασφάλεια της χώρας.

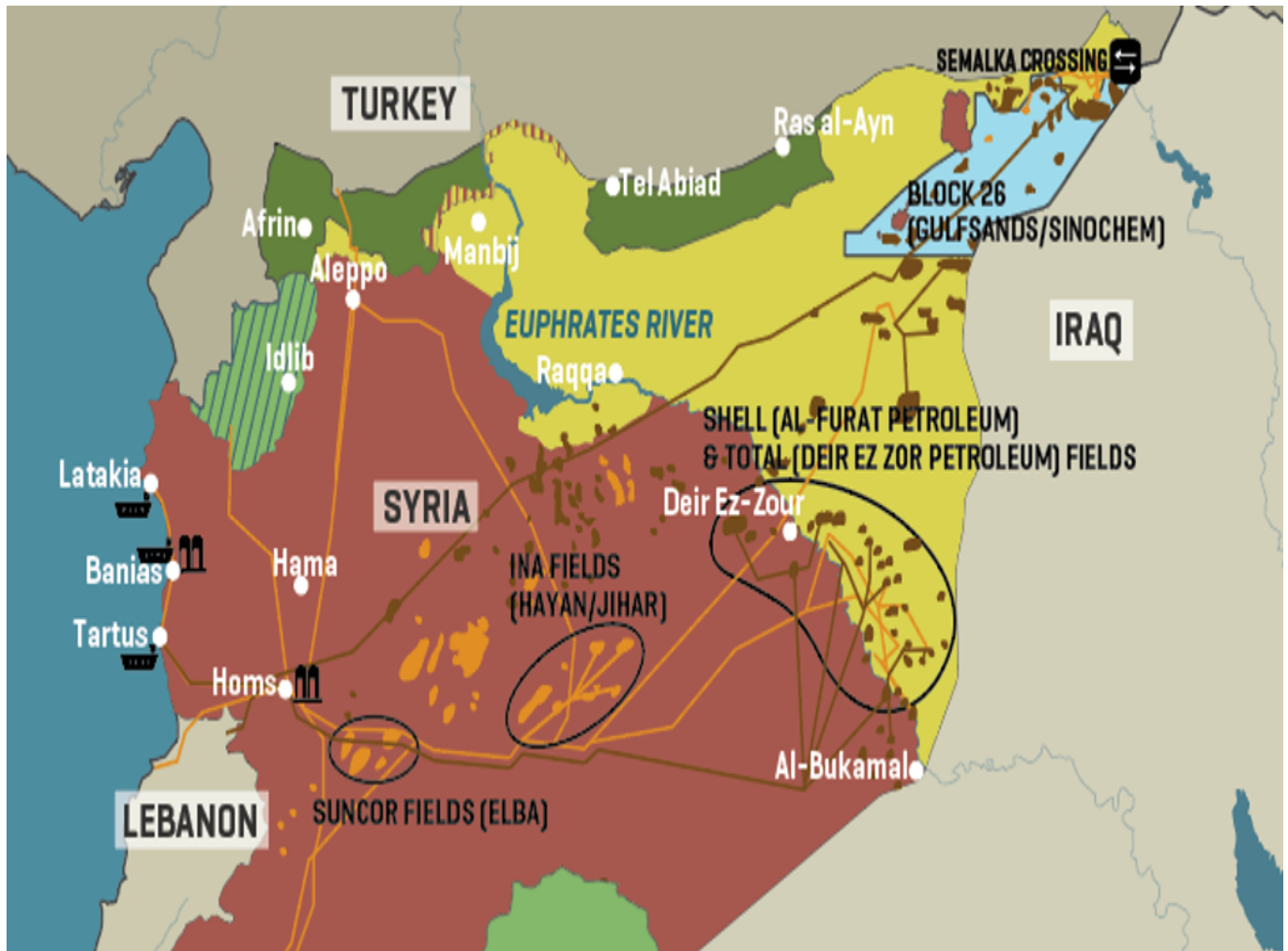
Τα περισσότερα κοιτάσματα πετρελαίου βρίσκονται στα βορειοανατολικά της χώρας, που ελέγχονται από τους Κούρδους της Συρίας, ενώ τα περισσότερα κοιτάσματα φυσικού αερίου βρίσκονται στα νοτιοδυτικά, είναι περιοχές που προηγουμένως ελέγχονταν από τις κυβερνητικές δυνάμεις του Άσσαντ και τώρα ελέγχονται από την HTS, όπως και τα διυλιστήρια της χώρας.

Οι ανταγωνιστικές διεκδικήσεις σε αυτούς τους πόρους θα μπορούσαν να περιπλέξουν περαιτέρω την κατάσταση, όπως συνέβη στη Λιβύη, ειδικά αν η Τουρκία παρέμβει για να περιορίσει τους Κούρδους. Ας ελπίσουμε ότι αυτό θα αποφευχθεί. Βέβαια, σύμφωνα με δημοσιεύματα, «το υπουργείο πετρελαίου κάλεσε όλους τους εργαζόμενους στον τομέα να επιστρέψουν στους χώρους εργασίας τους από την επόμενη εβδομάδα, διαβεβαιώνοντας ότι θα τους παρασχεθεί προστασία για την ασφάλεια τους». Οι επόμενες εβδομάδες θα είναι κρίσιμες για το μέλλον αυτού του τομέα στη Συρία.

Εν τω μεταξύ, η Τουρκία θα μπορούσε να συμβάλει στη διαφύλαξη της ενεργειακής ασφάλειας, προμηθεύοντας τη Συρία με πετρέλαιο για να αντικαταστήσει την ιρανική προμήθεια.

Η επιτυχής επανένωση της χώρας και η επιστροφή στη σταθερότητα θα μπορούσε να αναβιώσει ένα παλιό, σε μεγάλο βαθμό ξεχασμένο, σχέδιο που προτάθηκε για πρώτη φορά από το Κατάρ το 2009: τον αγωγό φυσικού αερίου Κατάρ-Συρίας-Τουρκίας προς την

Ευρώπη. Απορρίφθηκε από τον Άσσαντ το 2009, αλλά η απομάκρυνσή του αναζωπύρωσε τις συζητήσεις επαναφέροντας την πρόταση στη ζωή.

Πηγές πετρελαίου και φυσικού αερίου στη Συρία.

Source: MEES

<https://s3.amazonaws.com/mees.com/design/country/images/38652923-7094-4310-990a-533e87eed0aa.png>

Ο πιθανός αγωγός Κατάρ-Συρία-Τουρκία προς Ευρώπη.

Source: Turkey-today

<https://i.turkiyetoday.com/image/resize/635x414/wp-content/uploads/2024/12/image-8.png>

Ο αγωγός μήκους 1500 χιλιομέτρων υπολογιζόταν τότε ότι θα κόστιζε 10 δισεκατομμύρια δολάρια για την κατασκευή του, με το αέριο να προμηθεύεται από το τεράστιο κοίτασμα φυσικού αερίου North-Dome του Κατάρ στον Περσικό Κόλπο. Με εκτιμώμενα αποθέματα που ξεπερνούν τα 25 τρισεκατομμύρια κυβικά μέτρα και σε ρηγά νερά, το κόστος παραγωγής αυτού του φυσικού αερίου είναι ένα από τα χαμηλότερα στον κόσμο.

Όταν ρωτήθηκε αυτή την εβδομάδα, ο υπουργός Ενέργειας της Τουρκίας, Αλπαρσλάν

Μπαϊρακτάρ – με στόχο η Τουρκία να γίνει περιφερειακός κόμβος φυσικού αερίου – δήλωσε: «Για μια Συρία που έχει επιτύχει ενότητα και σταθερότητα, γιατί όχι;» και πρόσθεσε: «... αν αυτό συμβεί, η διαδρομή πρέπει να είναι ασφαλής. Ας ελπίσουμε ότι θα είναι, καθώς αυτή είναι η επιθυμία μας». Επιβεβαίωσε επίσης την υποστήριξη της Τουρκίας για ενεργειακές επενδύσεις στη Συρία.

Με την προμήθεια ρωσικού φυσικού αερίου στην Ευρώπη μέσω της Ουκρανίας να αναμένεται να τερματιστεί μέχρι το τέλος του έτους, η επανεμφάνιση του αγωγού αυτού θα μπορούσε να είναι αρκετά επίκαιρη.

Ωστόσο, η Ευρώπη έχει δεσμευτεί να καταργήσει σταδιακά το φυσικό αέριο από το ενεργειακό της μείγμα, με την κατανάλωση φυσικού αερίου να έχει μειωθεί κατά περίπου 25% από το 2021. Με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 90% έως το 2040, οι εταιρείες της ΕΕ αποφεύγουν να συνάπτουν μακροπρόθεσμες συμβάσεις φυσικού αερίου. Επιπλέον, ασκείται πίεση στην ΕΕ να δεσμευτεί για περισσότερες εισαγωγές υδροποιημένου φυσικού αερίου από τις ΗΠΑ για να απομακρύνει την απειλή του προέδρου Τράμπ για νέους εμπορικούς δασμούς.

Επομένως, με έναν νέο αγωγό που απαιτεί ότι θα πρέπει να λειτουργεί με πλήρη απόδοση για πάνω από 20 χρόνια για να εξασφαλιστεί η εμπορική του βιωσιμότητα, οι πιθανότητες ο αγωγός φυσικού αερίου Κατάρ-Συρίας-Τουρκίας προς την Ευρώπη να γίνει πραγματικότητα είναι ελάχιστες. Παρ' όλα αυτά, αυτό δεν μπορεί να αποτρέψει τους υποστηρικτές του από την επιδίωξή του.

**Ο Χαράλαμπος Έλληνας είναι Ανώτερος Σύμβουλος του Παγκόσμιου Κέντρου Ενέργειας, του Ατλαντικού Συμβουλίου (the Global Energy Centre, the Atlantic Council).*